

Проте різна сутність цих правових систем обумовлює те, що його роль у регулюванні міжнародних публічних відносин часто є вирішальною, на відміну від міжнародних приватно-правових відносин, де важливе місце займають національні системи права.

Список використаних джерел

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
2. Міжнародне публічне право: підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. 2-ге вид., змін. Харків : Право, 2020. 416 с.
3. Статут Міжнародного суду ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text
4. Shaw M. International Law. Sixth Edition. Cambridge : Cambridge University Press. 2008. 1710 p.
5. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Міжнародне приватне право : підручник / Г. С. Фединяк, Л. С. Фединяк. К. : Алерта, 2017. 504 с.
6. Гердеген М. Міжнародне право / пер. з німецької. К. : «К.І.С.», 2011. 516 с.
7. Котуха О. С., Чабан О. М. Особливості застосування положень міжнародного договору при регулюванні приватних відносин з іноземним елементом. *Право і суспільство*. № 6. 2018. С. 63–68.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Малига В. А.

ДРАЧ ДМИТРО ЛЕОНІДОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ СВЯТОГО ПРЕСТОЛУ: ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Досліджуючи дане питання, варто було б звернутися до визначення міжнародної правосуб'єктності, під якою варто розуміти якісну характеристику, якою наділена суб'єкти міжнародного права, та яка полягає у їх здатності мати права та обов'язки на міжнародній арені, а також, здатність брати участь у процедурах створення та реалізації норм міжнародного права, тощо.

20 серпня 1999 року Святий Престол використав право на самоідентифікацію та представив Комітету з ліквідації расової дискримінації доповідь, у якій було зазначено наступне: «Святий

Престол – це суверенна держава, яка наділена владою, непохідною та незалежною ні від кого».

Опираючись на доктрину міжнародного права, можна виділити первинних та вторинних суб'єктів міжнародного права. Первинні суб'єкти наділяються правосуб'єктністю власне через їх існування, в той же час як вторинні суб'єкти набувають правосуб'єктності через наділення їх правами та обов'язками первинними суб'єктами.

Єдиної думки стосовно міжнародної правосуб'єктності Ватикану немає. Так, одні науковці схильні до думки про те, що Ватикан – це держава, а Латеранські угоди лише врегулювали відносини між Ватиканом та Італією, інші ж стверджують про те, що саме на основі даних угод був утворений Ватикан.

Для більш детального розуміння правосуб'єктності даного утворення, доцільно було б в першу чергу поєднати дві категорії, а саме: Ватикан та Святий Престол. Взаємодію між даними утвореннями варто було б розуміти як форму і зміст, де Ватикан виступає власне допоміжною частиною, тобто територією, на якій знаходиться Святий Престол, який в свою чергу володіє суверенітетом, носієм якого виступає Папа Римський [1]. Саме через таке подвоєння, доволі багато питань залишається неврегульованим. Так, зокрема, залишається актуальним питанням меж соціальної ролі того та іншого утворення. Невстановлені межі в свою чергу збільшують зовнішньо-політичні можливості церковних діячів католицької церкви. Так, до прикладу, Святий Престол наділений правом звернення до іноземних громадян – католиків. Також, невизначення таких меж впливає на особливості участі такої особи в міжнародних відносинах. Так, у більшості випадків, таке утворення виступає як Святий Престол, проте, у випадках, якщо ці відносини пов'язані із територіальним аспектом таке утворення виступає як Ватикан [3].

Якщо розглядати розвиток на встановлення правосуб'єктності Ватикану вплинув Папа Римський Пій XI, який обіймав Святий Престол у 1922–1939 роках. Саме за правління даної особи було повністю вирішене «Римське питання», а Ватикан став офіційно визнаним державоподібним утворенням.

Так, процес переговорів тривав два роки, та в кінцевому результаті, 11 лютого 1929 року були укладені Латеранські угоди, до складу яких входило два документи, а саме: конкордата і трактата. Цими документами Ватикан було визнано як місто-державу, що утворена в центрі Риму, та на існування якої було виділено земельну ділянку площею 44 гектари. Того ж року, Пій XI проголосив Основним закон, який не виступає конституцією, проте, у оновленій редакції (була оновлена за часів Іоанна Павла II) від 26 листопада 2000 року діє і до сьогодні.

Відповідно до цього закону, носієм правосуб'єктності та суверенітету Святого Престолу виступає Папа Римський, який в свою чергу безпосередньо реалізує владу в Католицькій церкві, а тому, виступає від її імені. В свою чергу, суверенітет Святого Престолу варто було б поділити на духовний та світський, в той час коли перший, виступає базисом міжнародної правосуб'єктності в цілому, оскільки саме духовний суверенітет являється незалежним від інших суб'єктів на міжнародній арені, а тому, влада Папи Римського необмежена.

Варто додати і те, що Папа Римський представляє інтереси Святого Престолу через дипломатичне представництво (нунціатуру) та за допомогою укладання міжнародних договорів [2].

Святий Престол наділений правом укладати як двосторонні так і багатосторонні договори. Якщо ж перший вид договорів мають релігійний або світський характер, то останні, хоча і зазвичай не являються

Святий престол наділений духовним суверенітетом, що в свою чергу доволі активно впливає на його договірні відносини. Проте, не дивлячись на це, Святий Престол на даний момент виступає доволі активним учасником міжнародного права. Він являється членом доволі великої кількості міжнародних договорів, конвенцій, та пактів, тощо.

Таким чином, Святий Престол без виключення можна вважати суб'єктом міжнародного права, що наділений подвійним рівнем суверенітету, та особливим статусом в міжнародному співтоваристві. Святий Престол як суб'єкт міжнародного права із територіальної точки зору представлений державою Ватиканом, яка визнана світовою спільнотою, а Папа Римський, виступає носієм такого суверенітету, тощо.

Список використаних джерел

1. Білаш О. В. Святий Престол та Мальтійський Орден як суб'єкти міжнародного права: особливості правосуб'єктності державоподібних утворень. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 2. С. 336–339.
2. Отрош М. І. Папа Римський як фізичний носій компетенції Святого Престолу. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. № 60. С. 390–396.
3. Тарасов, О. В. Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії. Харків : Право, 2014. 512 с.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри Белогубова О. О.